Vlaams
Parlement

stuk **2315** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 16 december 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de (herziene) Europese overeenkomst
inzake de adoptie van kinderen,
opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008
en ondertekend op 1 december 2008

verzendcode: BUI

INHOUD

Memorie van toelichting 3

Voorontwerp van decreet 13

Advies van de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin en de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen 17

Advies van de Raad van State 25

Ontwerp van decreet 31

Bijlagen:

– Nederlandse vertaling van de overeenkomst 37

– Engelse tekst van de overeenkomst 49

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Achtergrond

Adoptie wordt omschreven als een juridische maatregel die kinderen in nood de mogelijkheid biedt om op te groeien in een gezin. Hierbij is steeds het subsidiariteitsprincipe van toepassing: interlandelijke adoptie kans slechts in laatste instantie, wanneer alle andere mogelijke oplossingen ter plaatse uitgeput zijn.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen volle adoptie waarbij het geadopteerde kind volledig geïntegreerd wordt in de familie, en gewone adoptie waarbij het geadopteerde kind slechts verwant wordt aan de adoptant en de band met de oorspronkelijke familie behouden blijft.

2. Totstandkoming van de overeenkomst

De (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen werd opgemaakt in het kader van de Raad van Europa door een Werkgroep van het Comité van deskundigen inzake familierecht (CJ-FA). De overeenkomst houdt een herziening in van de Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen die in 1967 opgemaakt werd.

De overeenkomst van 1967 inzake de adoptie van kinderen

De Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen (ETS 58) werd opgesteld op vraag van het Sociaal Comité van de Raad van Europa, en rekening houdend met de Aanbeveling van de Parlementaire Vergadering. Zij werd opengesteld voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa op 24 april 1967 en is op 26 april 1968 in werking getreden. In tegenstelling tot 18 andere lidstaten[1] is België geen partij bij de overeenkomst. Frankrijk, IJsland en Luxemburg hebben de overeenkomst enkel ondertekend.

De noodzaak van een herziening van de overeenkomst van 1967

Sinds het einde van de jaren zestig van de vorige eeuw hebben heel wat lidstaten van de Raad van Europa onder invloed van de veranderingen op sociaal en juridisch gebied, hun adoptiewetgeving aangepast waardoor sommige verdragsbepalingen geleidelijk voorbijgestreefd geworden zijn.

In 1977 werd tijdens de eerste Europese Conferentie over het familierecht voorgesteld de overeenkomst van 1967 te actualiseren. Hoewel het CJ-FA in 1988 enkele vraagstukken inzake adoptie ingeschreven had in zijn Werkprogramma, werd besloten de resultaten af te wachten van de werkzaamheden in de schoot van de Haagse Conferentie voor het Internationale Privaatrecht (Hague Conference – Conférence de la Haye, HCCH), die in 1993 uitmondden in het Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking inzake interlandelijke adoptie, dat enkel internationale adopties regelt. Dat zogenaamde Verdrag van Den Haag werd goedgekeurd bij het decreet van 8 mei 2002 en is voor België in werking getreden op 1 september 2005.

Naast de overeenkomst van 1967 – het belangrijkste instrument van de Raad van Europa op het vlak van adoptie – zijn er ook meer recente documenten die evenwel niet juridisch

[1] Denemarken, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Letland, Liechtenstein, Macedonië, Malta, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland. Noorwegen en Zweden hebben de overeenkomst ondertussen opgezegd.

afdwingbaar zijn. Het betreft de aanbeveling die de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa in 2000 deed en het witboek inzake afstamming. De aanbeveling vestigt de aandacht van de lidstaten op de noodzaak om de rechten van de kinderen te respecteren in het kader van een internationale adoptie. Het witboek verwijst naar het feit dat lidstaten sinds de jaren zestig hun wetgeving aangepast hebben.

Ook de Europese overeenkomst van 1975 die onechte kinderen op juridisch vlak gelijkstelt met kinderen die binnen een huwelijk geboren zijn, heeft bijgedragen tot een herziening van de overeenkomst van 1967.

Het was ook belangrijk de bepalingen van de overeenkomst van 1967 te herbekijken teneinde het Verdrag van Den Haag aan te vullen.

Het ontstaan van de herziene overeenkomst

In mei 2002 werd het CJ-FA gelast de overeenkomst van 1967 te onderzoeken en zich uit te spreken over de haalbaarheid van een herziening en een actualisering van die overeenkomst. Daarbij moest het Comité rekening houden met de bepalingen van de Europese overeenkomst van 1975 betreffende het juridische statuut van kinderen die buiten het huwelijk geboren zijn, en het witboek inzake afstamming.

Begin 2003 werd de Werkgroep inzake adoptie (CJ-FA-GT1) opgericht die voorstellen moest formuleren voor een eventuele herziening van de overeenkomst van 1967. In maart 2004 legde de werkgroep zijn eindrapport voor aan het Europese Comité voor juridische samenwerking (CDCJ). Bij het opstellen van zijn voorstellen en besluiten baseerde de werkgroep zich op de antwoorden die 23 staten en de Internationale Sociale Dienst (SSI) gegeven hadden op een vragenlijst. In mei 2004 hechtte het CDCJ zijn goedkeuring aan het voorstel om een herziene overeenkomst op te stellen. Op 30 juni 2004 gaf het Comité van Ministers een nieuw mandaat aan het CJ-FA om een overeenkomst op te stellen. De ontwerpovereenkomst en het toelichtende rapport werden opgesteld door de Werkgroep inzake adoptie tijdens zijn vergaderingen in april en juli 2006. Die teksten werden gewijzigd en goedgekeurd door het CJ-FA op 17 juli 2006 en door het CDCJ op 1 maart 2007.

De tekst van de ontwerpovereenkomst werd voorgelegd aan het Comité van Ministers dat de tekst goedkeurde en de overeenkomst openstelde voor ondertekening.

3. Belang van de overeenkomst

De herziene overeenkomst actualiseert de overeenkomst van 1967. Zij verbetert de procedure voor nationale adoptie, en maakt die procedure transparanter, efficiënter en bestand tegen misbruiken. Op die manier verbetert zij ook de voorwaarden voor internationale adoptie.

Het is de bedoeling rekening te houden met de ontwikkelingen op sociaal en juridisch vlak en met de bepalingen van het Europese verdrag inzake de mensenrechten (EVRM).

4. Inhoud

Essentieel voor een goede adoptiepraktijk is het principe dat in geval van adoptie het belang van het kind moet primeren, zoals bepaald in artikel 4, §1. De herziene overeenkomst zorgt voor een nadere omschrijving van dat principe en een uitbreiding van zijn toepassingsgebied. Het principe wordt ook uitdrukkelijk vermeld in artikel 14, §1, inzake de herroeping of de annulering van een adoptie.

In de overeenkomst zijn volgende nieuwe bepalingen ingevoerd:
– de toestemming van de vader is steeds vereist, zelfs wanneer het de adoptie van een onecht kind betreft;
– de toestemming van het kind is nodig als het bekwaam is om in te stemmen;
– de overeenkomst wordt uitgebreid tot heteroseksuele, ongehuwde koppels met een geregistreerd samenlevingscontract in de staten die deze vorm van samenleving erkennen, en tot alleenstaanden; het biedt de verdragsluitende staten ook de mogelijkheid om adoptie toe te laten voor homoseksuele koppels die gehuwd zijn, een geregistreerd partnerschap aangegaan zijn of samenleven in een stabiele relatie;
– de overeenkomst zoekt een beter evenwicht tussen het recht van geadopteerde kinderen om hun identiteit te kennen, en het recht van de biologische ouders om anoniem te blijven;
– er moet een minimumleeftijd worden vastgesteld voor de adoptant en die moet tussen 18 en 30 jaar liggen, en het leeftijdsverschil tussen de adoptant en het geadopteerde kind moet minstens 16 jaar zijn.

5. Vlaamse bevoegdheden en Vlaams beleid

Bevoegdheden van de federale overheid en de gemeenschappen

Het adoptierecht is een gemengde bevoegdheid die deels door de federale staat en deels door de gemeenschappen uitgeoefend wordt. Met het oog op een evenwichtige tenuitvoerlegging van de respectieve bevoegdheden werd op 12 december 2005 een samenwerkingsakkoord gesloten overeenkomstig artikel 13 van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie, dat uitdrukkelijk in dit beginsel voorziet. In dat akkoord worden bepaalde procedures inzake de tenuitvoerlegging van de wet in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten, die het op grond van het internationale recht toekomen, verduidelijkt, en wordt tevens het overleg tussen de federale overheid en de gemeenschappen betreffende adoptie gewaarborgd, inzonderheid door de oprichting van een Commissie van overleg en opvolging.

Het Vlaamse beleid inzake adoptie

Met het decreet van 30 april 2004 tot regeling van de binnenlandse en interlandelijke adoptie van kinderen en het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen stemde Vlaanderen haar adoptieregelgeving af op de federale wet van 24 april 2003.

In 2010 werd er een Staten-Generaal over interlandelijke adoptie georganiseerd, waarbij de overheden en stakeholders betrokken werden. Met de uitkomsten van de Staten-Generaal werden beleidsconclusies geformuleerd, waarmee in hoge mate rekening werd gehouden in het nieuwe decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen. Voor de binnenlandse adoptie werd er in 2012 een consultatieronde georganiseerd. De resultaten hiervan zullen mee dienen voor de uitwerking van een decreet.

Het decreet van 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen wil een aantal knelpunten uit de vorige regelgeving wegwerken en de Vlaamse regeling aanpassen aan de veranderde context waarbinnen interlandelijke adopties tot stand komen. Zo werd er een Steunpunt Adoptie opgericht, waarin expertise en informatie worden gebundeld waarmee de versnippering van het adoptielandschap wordt tegengegaan. Het Steunpunt Adoptie zal de kandidaat-adoptanten duidelijke informatie verschaffen over de realiteit van interlandelijke adoptie, zodanig dat kandidaat-adoptanten van bij aanvang weten waar ze zich mogen aan verwachten. Het is ook in dit kader dat een instroombeheer geïnstalleerd werd. Hierbij wordt het aantal kandidaat-adoptieouders dat toegelaten wordt tot de adoptieprocedure afgestemd op het aantal te verwachten adopties. De bedoe-

ling is dat iedere kandidaat-adoptieouder binnen de geldigheid van zijn geschiktheidsvonnis (vier jaar) een redelijke kans krijgt op een plaatsing van een adoptiekindje.

Er werd geopteerd om de Vlaamse centrale autoriteit om te vormen tot een volwaardige afdeling binnen Kind en Gezin en te herdopen in het Vlaams Centrum voor Adoptie. Bij het Vlaams Centrum voor Adoptie zal een raadgevend comité opgericht worden, dit zal samengesteld worden uit vertegenwoordigers van de geadopteerden, adoptieouders, adoptievoorzieningen, werknemers van de voorzieningen en onafhankelijke deskundigen. Het inzagerecht voor geadopteerden zal, zoals in het decreet van 2005, gegeven worden door de Vlaams adoptieambtenaar, het hoofd van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING VAN DE OVEREENKOMST

In de preambule wordt erop gewezen dat de adoptie van kinderen geregeld wordt in de wetgeving van alle lidstaten van de Raad van Europa, maar dat er een verschillende zienswijze is inzake de principes, de procedures en de juridische gevolgen van adoptie.

Er wordt verwezen naar het Verdrag van de Verenigde Naties (VN) inzake de rechten van het kind (1989), het Verdrag van Den Haag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het vlak van interlandelijke adoptie (1993), de aanbeveling 1443 (2000) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa en het witboek van de Raad van Europa.

Er wordt erkend dat sommige bepalingen van de Europese overeenkomst van 1967 inzake de adoptie van kinderen voorbijgestreefd zijn en niet meer in overeenstemming zijn met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Ondanks het feit dat de Europese overeenkomst van 1996 inzake de uitoefening van de rechten van het kind en de rechtspraak van het Europees Hof bijgedragen hebben tot de verbetering van de betrokkenheid van kinderen in de adoptieprocedure, bleef de noodzaak bestaan een herziene Europese overeenkomst uit te werken die het Verdrag van Den Haag aanvult.

Ten slotte wordt gesteld dat het hoger belang van het kind altijd voorop moet staan.

Titel I – Toepassingsgebied van de overeenkomst en tenuitvoerlegging van de beginselen ervan

Artikel 1 stelt dat de overeenkomst betrekking heeft op de adoptie van een kind dat op het ogenblik van de adoptieaanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet bereikt heeft, niet gehuwd (geweest) is, geen samenlevingscontract gesloten heeft en niet meerderjarig is. In de meeste lidstaten van de Raad van Europa is 18 jaar de leeftijd van meerderjarigheid. Die leeftijd is ook in overeenstemming met het Verdrag inzake de rechten van het kind.

De overeenkomst heeft enkel betrekking op adopties die een afstammingsband tot stand brengen. De vaststelling van een afstammingsband vormt een essentieel element van het juridische systeem inzake adoptie.

Artikel 2 verplicht elke verdragsluitende staat zijn wetgeving aan te passen aan de bepalingen van de overeenkomst. De getroffen maatregelen moeten meegedeeld worden aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa. Een verdragsluitende staat kan geacht worden zijn wetgeving in overeenstemming met de overeenkomst gebracht te hebben als hij duidelijk kan aantonen dat de verdragsbepalingen in de praktijk toegepast worden.

Titel II – Algemene beginselen

Volgens artikel 3 is de adoptie slechts geldig als zij verleend wordt door een rechtbank of een bevoegde administratieve overheid. Deze bepaling moet beletten dat een kind geadop-

teerd wordt zonder tussenkomst van een overheidsdienst. Op die manier wordt verzekerd dat de adoptie gebeurt in het belang van het kind. De overheidsdienst in kwestie moet nagaan of al de noodzakelijke voorwaarden vervuld zijn. Om duidelijk te maken dat de bevoegde overheid de macht heeft een adoptie toe te staan of te weigeren, wordt de term "verleend" gebruikt. Het artikel vormt geen beletsel voor het bestaan van twee bevoegde overheidsdiensten, waarbij de ene de essentiële voorwaarden en de andere de vormvereisten onderzoekt.

Artikel 4 bepaalt dat de bevoegde overheid adoptie slechts kan verlenen als hij ervan overtuigd is dat de adoptie in overeenstemming is met het hoger belang van het kind. De bevoegde overheid moet er in elk geval voor zorgen dat de adoptie het kind een stabiele en harmonieuze thuis biedt.

Artikel 5 verleent adoptie slechts als er minstens de toestemming is van:
– de moeder en de vader, of, indien zij geen toestemming kunnen geven, van een persoon of een instelling die in hun plaats toestemming verleent;
– het betrokken kind indien het volgens de wetgeving beschikt over een voldoende onderscheidingsvermogen; het kind voldoet aan die voorwaarde wanneer het een door de wet bepaalde leeftijd bereikt heeft die niet hoger dan 14 jaar is;
– de echtgeno(o)t(e) of de geregistreerde partner van de adoptant.

"Minstens" laat een verdragsluitende staat toe de toestemming van andere personen te vragen. De identiteit van de adoptant kan geheimgehouden worden voor de natuurlijke ouders. Het terugtrekken van een toestemming wordt door de overeenkomst overgelaten aan de verdragsluitende staten.

De personen die toestemming geven moeten begeleid en geïnformeerd worden over de gevolgen van hun toestemming, vooral wat betreft het behoud of het verbreken van de banden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie. De toestemming moet schriftelijk, zonder dwang gegeven en geregistreerd worden. De bevoegde overheid kan een toestemming of een weigering om toestemming te verlenen, niet naast zich neerleggen, tenzij wegens uitzonderlijke redenen die bepaald zijn in de wetgeving. Die uitzonderlijke redenen kunnen enerzijds het feit zijn dat de personen wiens toestemming vereist is, niet kunnen opgespoord worden of in de onmogelijkheid verkeren om toestemming te geven, en anderzijds de weigering toestemming te geven wegens redenen die kunnen beschouwd worden als een misbruik van het recht om dat te doen. Het is evenwel mogelijk de toelating van een gehandicapt kind te negeren als die handicap een geldige toestemming in de weg staat.

Indien de vader of de moeder niet de ouderlijke verantwoordelijkheid over het kind heeft of niet het recht heeft toestemming te geven, kan de wetgeving voorzien dat hun toestemming niet vereist is. De toestemming van de moeder is slechts geldig indien zij gegeven is na de geboorte van het kind en na verloop van een bepaalde termijn (minimum zes weken). Indien geen termijn nader bepaald is, wordt het tijdstip waarop de moeder voldoende hersteld is van de gevolgen van de bevalling in aanmerking genomen. "Vader" en "moeder" zijn de personen die volgens de wet de ouders van het kind zijn.

Artikel 6 voorziet in het raadplegen van het kind indien zijn of haar toestemming niet vereist is. In de mate van het mogelijke wordt rekening gehouden met zijn of haar mening en wensen. Die raadpleging kan weggelaten worden indien zij in strijd is met het hoger belang van het kind. Het Europees Verdrag inzake de uitoefening van de rechten van het kind (1996) kent een kind jonger dan 18 jaar het recht toe geïnformeerd te worden over en deel te nemen aan procedures die op hem of haar betrekking hebben. Ook Europese richtlijnen benadrukken het belang van het horen van kinderen in kwesties die betrekking hebben op de ouderlijke verantwoordelijkheid over hen, en dit aangepast aan hun leeftijd en maturiteit.

Artikel 7 beschrijft de voorwaarden voor adoptie. De wetgeving laat adoptie slechts toe door:
– twee personen van verschillend geslacht die gehuwd zijn of een samenlevingscontract gesloten hebben;
– één persoon.

De verdragsluitende staten kunnen het toepassingsgebied van de overeenkomst uitbreiden naar homoseksuele koppels die gehuwd zijn of een samenlevingscontract gesloten hebben of naar heteroseksuele en homoseksuele koppels die samenleven binnen een vaste relatie.

Indien een verdragsluitende staat het toepassingsgebied van de overeenkomst uitbreidt, moeten de verdragsbepalingen mutatis mutandis toegepast worden.

Artikel 8 bepaalt dat een geadopteerd kind slechts opnieuw kan geadopteerd worden als:
– het een geadopteerd kind is van de echtgeno(o)t(e) of de geregistreerde partner van de adoptant;
– de vorige adoptant overleden is;
– de vorige adoptie nietig verklaard werd;
– de vorige adoptie geëindigd is of ten einde loopt;
– een nieuwe adoptie verantwoord is wegens ernstige redenen en de wetgeving niet toelaat dat de vorige adoptie ontbonden wordt.

Het principe is dat een kind slechts tot één adoptiefamilie kan behoren. De hier opgesomde gevallen zijn uitzonderingen op die regel.

Artikel 9 legt de minimumleeftijd van de adoptant vast. Een kind kan slechts geadopteerd worden indien de adoptant de door de wetgever voorgeschreven minimumleeftijd bereikt heeft. Die minimumleeftijd mag niet lager dan 18 jaar en niet hoger dan 30 jaar liggen. Er moet een redelijk leeftijdsverschil bestaan – bij voorkeur minstens 16 jaar – tussen de adoptant en het kind. In het belang van het kind kan de wetgeving voorzien dat deze bepalingen niet van toepassing zijn als de adoptant de echtgeno(o)t(e) of de geregistreerde partner van de vader of de moeder van het kind is of in uitzonderlijke gevallen.

De nationale wetgeving kan een hoger minimumleeftijd dan 18 jaar voorschrijven, maar die mag 30 jaar niet overschrijden. Bij het bepalen van een leeftijdsverschil van 16 jaar werd rekening gehouden met de situatie in de lidstaten.

Artikel 345 van het Belgische Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de adoptant(en) de leeftijd van 25 jaar moet(en) bereikt hebben en minstens 15 jaar ouder zijn dan de geadopteerde. Het volstaat evenwel de leeftijd van 18 jaar bereikt te hebben en ten minste 10 jaar ouder te zijn wanneer het gaat om een afstamming in de eerste graad of om een geadopteerde van de echtgeno(o)t(e) of van de samenwonende partner van de adoptant.

Van de vereisten inzake minimumleeftijd en leeftijdsverschil kan slechts afgeweken worden in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer dit in het belang van het kind is. Een voorbeeld van een dergelijke uitzonderlijke omstandigheid is de eerdere adoptie van jongere broers of zussen.

Volgens artikel 10 kan de bevoegde overheid een adoptie slechts verlenen na een onderzoek van de adoptant, het kind en zijn of haar familie. Dat onderzoek richt zich onder andere op:
– de persoonlijkheid, de gezondheidstoestand en de maatschappelijke omgeving van de adoptant, diens gezinsleven, thuis en geschiktheid om een kind op te voeden;
– de motieven van de adoptant;

– de motieven waarom een partner zich niet aansluit bij de aanvraag tot adoptie;
– de mate waarop het kind en de adoptant zich aan elkaar aanpassen tijdens de periode dat het kind aan de zorgen van de adoptant toevertrouwd is;
– de persoonlijkheid, de gezondheidstoestand, de maatschappelijke omgeving en, onder voorbehoud van wettelijke beperkingen, de gezinstoestand en de burgerlijke staat van het kind;
– de etnische, religieuze en culturele afkomst van de adoptant en het kind.

Het onderzoek moet aangepast zijn aan de omstandigheden. De onderzoeksresultaten moeten behandeld worden met inachtneming van de regels inzake vertrouwelijkheid en bescherming van persoonlijke gegevens. Het onderzoek wordt bij voorkeur toevertrouwd aan maatschappelijke werkers.

De verdragsbepalingen doen geen afbreuk aan de mogelijkheid of de verplichting van de bevoegde overheid om informatie of bewijsmateriaal te verzamelen. Het onderzoek moet gebeuren vooraleer het kind toevertrouwd wordt aan de zorgen van de potentiële adoptant.

Artikel 11 beschrijft de gevolgen van een adoptie. Het kind wordt een volwaardig lid van het gezin van de adoptant(en) en het krijgt dezelfde rechten en plichten als de kinderen van de adoptant(en). De adoptant(en) krijg(t)(en) de ouderlijke verantwoordelijkheid over het kind. De adoptie maakt een einde aan de bestaande juridische band tussen het kind en diens vader, moeder en familie. De partner van de adoptant behoudt evenwel zijn rechten en plichten indien de geadopteerde zijn kind is. Inzake de verbreking van de bestaande juridische banden kunnen de verdragsluitende staten uitzonderingen voorzien voor de familienaam van het kind en de toestemming om te trouwen of een partnerschapsovereenkomst te sluiten.

Het voorliggende verdrag heeft hoofdzakelijk betrekking op ‘volledige’ adoptie, waarbij alle banden met de oorspronkelijke familie verbroken worden, maar het belet verdragsluitende staten niet verder ‘eenvoudige’ adoptie te gebruiken. Het hoofddoel is te verzekeren dat het geadopteerde kind in alle opzichten behandeld wordt als een kind van de adoptant(en) en zijn, haar of hun familie.

Volgens artikel 12 moeten de verdragsluitende staten het verwerven van de nationaliteit vergemakkelijken. Het verlies van de nationaliteit als gevolg van adoptie is ondergeschikt aan het bezit of het verwerven van een andere nationaliteit.

Artikel 13 verbiedt een beperking van het aantal te adopteren kinderen en de weigering van een adoptie omdat de adoptant een kind heeft of kan hebben. De bedoeling van dit artikel is de twee meest voorkomende hindernissen te slopen.

Artikel 14 stelt dat een adoptie slechts kan herroepen of nietig verklaard worden door een beslissing van de bevoegde overheid. Het hoger belang van het kind moet daarbij primeren op alle andere overwegingen. Zolang het kind de meerderjarigheid niet bereikt heeft, kan de adoptie slechts herroepen worden wegens ernstige redenen. Een verdragsluitende staat wordt niet verplicht herroeping te voorzien in zijn nationale wetgeving. Een dergelijke herroeping is een ernstige stap die moet vergezeld worden van waarborgen in de wet en in zijn toepassing.

Artikel 15 behandelt de vraag om inlichtingen aan een andere verdragsluitende staat. Elke staat moet een nationale autoriteit aanduiden aan wie de vragen moeten gericht worden.

Artikel 16 bepaalt dat de adoptieprocedure geschorst wordt wanneer een procedure loopt inzake het bepalen van het vaderschap of het moederschap door de vermeende biologi-

sche vader of moeder. Dit mechanisme geeft de biologische ouders de mogelijkheid hun toestemming te geven voor adoptie indien het ouderschap vastgesteld is. Het verplicht de verdragsluitende staten die de procedure voor het bepalen van het moederschap niet kennen, nochtans niet haar in te voeren in hun rechtelijk systeem.

Artikel 17 verbiedt financieel of ander gewin in geval van een adoptie. De terugbetaling van directe en indirecte kosten en uitgaven en een redelijke vergoeding voor bewezen diensten, is wel toegelaten.

Artikel 18 verleent de verdragsluitende staten de toestemming om meer gunstige bepalingen toe te passen ten voordele van een geadopteerd kind.

Artikel 19 geeft de verdragsluitende staten de vrijheid om te eisen dat een kind tijdens een voldoende lange periode toevertrouwd wordt aan de zorgen van de adoptant vooraleer een uitspraak gedaan wordt over de adoptieaanvraag. Ook hier moet het hoger belang van het kind voorrang krijgen op elke andere overweging.

Volgens artikel 20 moet de overheid waken over de bevordering en de werking van diensten die instaan voor raadgeving aan en begeleiding van (toekomstige) adoptanten en geadopteerde kinderen.

Artikel 21 legt de verdragsluitende staten op om een aangepaste vorming te voorzien voor de maatschappelijke werkers die met adoptie te maken hebben.

Artikel 22 maakt het mogelijk dat maatregelen getroffen worden om een adoptie te laten plaatsvinden zonder dat aan de familie van het kind de identiteit van de adoptant meegedeeld wordt, en om te eisen of toe te laten dat de adoptieprocedure achter gesloten deuren verloopt. Een geadopteerd kind heeft toegang tot informatie over zijn afkomst die door de bevoegde overheid bijgehouden wordt. De adoptant en het geadopteerde kind kunnen uittreksels uit officiële akten bekomen die de geboortedatum en -plaats van het kind bevatten, maar die niet noodzakelijk de adoptie noch de identiteit van de natuurlijke ouders prijsgeven. De informatie wordt minstens 50 jaar bewaard. Er moet een evenwicht gezocht worden tussen het recht van het kind om zijn afkomst te kennen, en het recht van de natuurlijke ouder om anoniem te blijven. Een bevoegde overheid krijgt de opdracht dit delicate onderwerp te behandelen.

Titel III – Slotbepalingen

Artikel 23 verduidelijkt de verhouding tussen de overeenkomst van 1967 en de voorliggende overeenkomst die de overeenkomst van 1967 vervangt. In de betrekkingen tussen een staat die partij is bij de voorliggende overeenkomst en een staat die partij is bij de overeenkomst van 1967, maar die de voorliggende overeenkomst nog niet bekrachtigd heeft, blijft artikel 14 van de overeenkomst van 1967 (inzake het verstrekken van informatie) van toepassing.

Artikel 24 heeft betrekking op de ondertekening, de bekrachtiging en de inwerkingtreding van de overeenkomst. De overeenkomst treedt in werking de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van drie maanden na de datum waarop drie ondertekenende staten aanvaard hebben om gebonden te zijn door de overeenkomst. Dit gebeurde op 1 september 2011. Voor de andere staten treedt de overeenkomst in werking de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van drie maanden na de datum waarop zij hun akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring neergelegd hebben.

Artikel 25 gaat over de toetreding tot de overeenkomst. Na de inwerkingtreding van de overeenkomst kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa niet-lidstaten die niet meegewerkt hebben aan de opmaak van de overeenkomst, uitnodigen om toe te treden.

Artikel 26 regelt de territoriale toepassing van de overeenkomst.

Artikel 27 stelt dat geen voorbehouden mogen gemaakt worden behalve met betrekking tot de bepalingen van artikel 5, §1, b, artikel 7, §1, a, ii, en b, en artikel 22, §3. De voorbehouden moeten gemaakt worden op het ogenblik van de ondertekening of de neerlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding. Een voorbehoud kan volledig of gedeeltelijk ingetrokken worden.

Volgens artikel 28 moet elke verdragsluitende staat aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa de naam en het adres meedelen van de autoriteit aan wie vragen om informatie kunnen gestuurd worden, overeenkomstig artikel 15.

Artikel 29 biedt elke verdragsluitende staat de mogelijkheid om op elk moment de overeenkomst op te zeggen door een notificatie aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Artikel 30 gelast de secretaris-generaal van de Raad van Europa de verdragsluitende staten mededeling te doen van elke ondertekening, neerlegging van een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, datum van inwerkingtreding, notificaties en voorbehouden.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening

Het gemengde karakter van de overeenkomst werd vastgelegd via een schriftelijke procedure. Tijdens zijn vergadering van 21 april 2008 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) zijn goedkeuring gehecht aan het gemengde karakter en de ondertekeningsformule. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden bevoegd geacht. De ICBB heeft op 9 juli 2008 het verslag van de WGV goedgekeurd.

De overeenkomst werd opengesteld voor ondertekening in Straatsburg op 27 november 2008 ter gelegenheid van de bijzondere vergadering van het Comité van Ministers waarop Spanje het voorzitterschap overnam van Zweden.

België ondertekende de overeenkomst op 1 december 2008.

2. Advies van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG) en de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De SAR WGG en de SARiV brachten gezamenlijk advies uit op 11 juli 2013. De adviesraden wijzen erop dat de voorliggende overeenkomst van toepassing zal zijn op de binnenlandse adopties in België en op internationale adopties van kinderen uit niet-partijen bij het Verdrag van Den Haag.

De SAR WGG en de SARiV zijn van mening dat België over een modern adoptierecht beschikt en dat de aandacht dient uit te gaan naar de coördinatie van de bepalingen van

voorliggende overeenkomst met de bestaande wetgeving. De adviesraden wijzen immers op een aantal mogelijke problemen met artikel 1 inzake het materieel werkingsveld, artikel 7, lid 2, en artikel 19. Beide raden hopen dat er een ernstig onderzoek naar deze bepalingen werd gevoerd. De raden merken evenwel ook op dat de federale staat, bevoegd voor de burgerrechtelijke aspecten van de adoptie, reeds heeft ingestemd met de herziene overeenkomst bij wet van 5 juli 2012.

De SAR WGG vindt het positief dat er in de voorliggende overeenkomst veel beoordelingsmarge wordt gelaten. Dit biedt de betrokken instanties op het terrein de ruimte om maatwerk te leveren. Ten slotte is de SAR WGG het eens met het principe dat de vader van het (buitenechtelijk) kind zijn toestemming tot adoptie moet geven hoewel dit in de praktijk vaak moeilijk te realiseren zal zijn.

De adviesraden verklaren zich akkoord met het voorontwerp van decreet indien de bepalingen uit de herziene overeenkomst geen problemen vormen voor de bestaande wetgeving.

3. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, formuleerde geen opmerkingen in zijn advies nr. 54.063/3 van 17 september 2013.

4. Inwerkingtreding

Het verdrag is op 1 september 2011 in werking getreden nadat drie staten het hadden geratificeerd.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

VOORONTWERP VAN DECREET

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. De (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

ADVIES
VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN EN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

SARWGG
Strategische Adviesraad
WELZIJN • GEZONDHEID • GEZIN

STRATEGISCHE ADVIESRAAD
INTERNATIONAAL VLAANDEREN
Flemish Foreign Affairs Council

De (herziene) Europese Overeenkomst inzake adoptie van kinderen

SARiV Advies 2013/19
SAR WGG Advies

11 juli 2013

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen
Boudewijnlaan 30 bus 81 • 1000 Brussel •T. + 32 2 553 01 81 • sariv@iv.vlaanderen.be • www.sariv.be
Strategische Adviesraad voor het Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid
Wetstraat 34-36 • 1040 Brussel • T. + 32 2 20 901 11• info@sarwgg.be • www.serv.be/sarwgg

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende instemming met de (herziene) Europese Overeenkomst inzake adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008

Adviesvrager: Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Ontvangst adviesvraag: 18 juni 2013

Adviestermijn: 30 dagen

SARIV
Goedkeuring/bekrachtiging raad: 11 juli 2013 (unaniem / schriftelijke procedure)
Kenmerk: SARiV Advies 2013/19

SAR WGG
Goedkeuring/bekrachtiging raad: 11 juli 2013 (unaniem / schriftelijke procedure)
Kenmerk: SARWGG Advies

1. INLEIDING

Tijdens haar vergadering van 14 juni 2013 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met de (herziene) Europese Overeenkomst inzake adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008 (hierna: "de herziene overeenkomst"). Zij verzocht de Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "SARiV") en de Strategische Adviesraad voor het Vlaams Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (hierna: "SAR WGG") (hierna samen: "de Raden") in te winnen. De SARiV en de SAR WGG keurden onderhavig advies goed op 11 juli 2013.

De Raden beperken zich in dit advies tot een korte achtergrondschets en enkele beschouwingen over de impact van de herziene overeenkomst. Ten slotte komen zij tot hun conclusie.

2. ACHTERGRONDSCHETS

De herziene overeenkomst wijzigt de Europese Overeenkomst inzake de adoptie van kinderen van 1967 (hierna: "de overeenkomst van 1967"), uitgewerkt in het kader van de Raad van Europa. Gelet op de sociale en juridische veranderingen die hebben plaatsgevonden in Europa sedert het einde van de jaren 1960, hebben vele lidstaten van de Raad van Europa hun wetgeving betreffende adoptie herzien, zodat sommige bepalingen uit de overeenkomst van 1967 voorbijgestreefd waren. In 1977 werd op de Europese Conferentie inzake familierecht in Wenen reeds voorgesteld de overeenkomst van 1967 aan te passen. Men besloot echter te wachten op het resultaat van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht: het Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking inzake interlandelijke adoptie van 29 mei 1993 (hierna: "het Verdrag van Den Haag").

Volgens het toelichtend verslag bij de herziene overeenkomst was het belangrijk de normen van de overeenkomst van 1967 opnieuw te beschouwen teneinde het Verdrag van Den Haag "*op nuttige wijze aan te vullen*" en "*adopties te regelen die niet onder dit verdrag vallen*".[1] Het Verdrag van Den Haag heeft enkel betrekking op interlandelijke adopties. Internationale adoptie komt in de herziene overeenkomst enkel formeel ter sprak in de artikelen 12 en 15, maar volgens het toelichtend verslag bij de herziene overeenkomst spreekt het vanzelf dat de volledige overeenkomst enige invloed zal hebben op internationale adopties.

De herziene overeenkomst bevat een reeks beginselen voor adoptie die de verdragspartijen moeten opnemen in hun (sub)nationaal recht. Hij plaatst hierbij het belang van het kind op de eerste plaats en behandelt onder meer de toelatingen voor adoptie, de raadpleging van het kind, de adoptievoorwaarden, de minimum leeftijd van de adoptant, voorafgaande onderzoeken, de gevolgen van een adoptie, het inwinnen van informatie bij een andere verdragsluitende staat, de diensten die met adoptie te maken hebben en de vorming van hun personeelsleden.

Tijdens de vergadering van 21 april 2008 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen zijn goedkeuring gehecht aan het gemengde karakter van de herziene overeenkomst met bevoegdheidsuitoefening door de federale overheid, de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De gemeenschappen kregen immers gaandeweg een ruime bevoegdheid met betrekking tot adoptie, met name betreffende de praktische organisatie van de adoptie en het voorschrijven van vereisten voor de voorbereiding van

[1] RAAD VAN EUROPA, *Toelichtend verslag bij de (herziene) Europese Overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, ETS nr. 202,* Straatsburg, 2009, 2 en 4.

dossiers, qua vorming van adoptanten, qua onderzoek naar de adopteerbaarheid en qua organisatie van de contacten tussen adoptant en geadopteerde en van de tussenkomsten van organisaties die aan de kandidaat-adoptanten in de materie begeleiding geven.

België ondertekende de herziene overeenkomst op 1 december 2008. De federale vertegenwoordiger werd gemachtigd deze te ondertekenen mede in naam van de Vlaamse Gemeenschap op voorwaarde dat zulks onder de handtekening zou vermeld worden. Zeven lidstaten van de Raad van Europa zijn momenteel partij bij de herziene overeenkomst terwijl negen staten, waaronder België, reeds ondertekenden maar nog niet ratificeerden.[2] De herziene overeenkomst is in werking getreden op 1 september 2011.

3. BESCHOUWINGEN OVER DE IMPACT

De Raden beklemtonen dat in de praktijk de herziene overeenkomst enkel van toepassing zal zijn op de (eerder zeldzame) binnenlandse adopties in België en op internationale adopties van kinderen uit niet-partijen bij het Verdrag van Den Haag.

Aangezien België reeds een modern adoptierecht heeft, dient de aandacht vooral uit te gaan naar de coördinatie van de beginselen van de herziene overeenkomst met de bestaande wetgeving. De Raden beschikken evenwel noch over de relevante expertise, noch over de geschikte adviestermijn, om een diepgaand onderzoek uit te voeren naar de beginselen van de herziene overeenkomst.

Niettemin wijzen zij er op dat er mogelijks problemen rijzen met een aantal beginselen:

- Wat het materieel werkingsveld betreft, volgt uit artikel 1 dat enkel de adoptie van minderjarigen wordt beoogd, met uitsluiting van o.m. personen die een geregistreerd partnerschap (samenlevingscontract) zijn aangegaan.
- Artikel 7, lid 2, biedt de staten die dat wensen 'slechts' de mogelijkheid de draagwijdte van de herziene overeenkomst uit te breiden tot adoptie door koppels van hetzelfde geslacht die gehuwd of geregistreerde partners zijn. In het Belgisch recht is dit inmiddels de gangbare praktijk.
- Artikel 19 staat de verdragspartijen toe om een proefperiode in te voeren voor de adoptie. Het Verdrag van Den Haag bepaalt echter uitdrukkelijk *geen* voorafgaand contact tussen de adoptant(en) en de geadopteerde te dulden.

De Raden hopen dat er een ernstig onderzoek naar de materieelrechtelijke beginselen van de herziene overeenkomst is gebeurd, maar konden dit niet vaststellen aan de hand van de ontvangen stukken. De Raden geven er zich echter rekenschap van dat de federale staat, bevoegd voor de burgerrechtelijke aspecten van de adoptie, al bij wet van 5 juli 2012 heeft ingestemd met de herziene overeenkomst.[3] Tijdens de parlementaire bespreking wees de vertegenwoordiger van de federale minister er op dat België al partij is bij het Verdrag van Den Haag en dat aan de vigerende interne wetgeving bijgevolg geen ingrijpende wijzigingen zullen worden aangebracht.[4]

Ten slotte wenst de SAR WGG enkele beschouwingen vanuit de praktijk mee te geven. Hij merkt op dat in de (herziene) overeenkomst veel beoordelingsmarge wordt gelaten. Artikel 9 omvat bijvoorbeeld de notie van een *gepast* leeftijdsverschil tussen de adoptant en het kind waarbij de

[2] RAAD VAN EUROPA, *European Convention on the Adoption of Children (Revised),* 3.07.2013. [http://www.conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=202&CM=2&DF=26/06/2013&CL=ENG]
[3] Zie: [http://senate.be/www/?MIval=/dossier&LEG=5&NR=1542&LANG=nl]
[4] Zie: [http://www.dekamer.be/FLWB/pdf/53/2248/53K2248002.pdf]

beoordeling van wat 'passend' is, toekomt aan de instanties die het onderzoek uitvoeren. Artikel 19 bepaalt dat 'de staten die partij zijn, kunnen eisen dat het kind aan de zorgen van het adoptiegezin wordt toevertrouwd *gedurende een voldoende lange periode* voor de uitspraak van adoptie'. Ook hier is het aan de betrokken diensten om uit te maken hoe lang de proefperiode zal zijn. De SAR WGG vindt het positief dat deze beoordelingsmarge de betrokken instanties op het terrein de ruimte biedt om maatwerk te leveren.

De SAR WGG is het met het principe eens dat de vader van het kind zijn toestemming tot adoptie moet geven, ook wanneer het een onecht kind betreft, maar merkt toch op dat deze voorwaarde in de praktijk vaak moeilijk te realiseren zal zijn.

4. CONCLUSIE

De Raden geven er zich rekenschap van dat de federale staat, bevoegd voor de burgerrechtelijke aspecten van de adoptie, al bij wet van 5 juli 2012 heeft ingestemd met de herziene overeenkomst.

Zij hopen niettemin dat de decreetgever de materieelrechtelijke beginselen uit de herziene overeenkomst aan een grondig onderzoek heeft onderwerpen. Zij wijzen immers op mogelijke problemen inzake de coördinatie van de beginselen van de herziene overeenkomst met de bestaande wetgeving in België.

De Raden kunnen zich akkoord verklaren met het voorontwerp van decreet houdende instemming met de (herziene) Europese Overeenkomst inzake adoptie van kinderen indien uit het onderzoek blijkt dat de bepalingen uit de herziene overeenkomst geen probleem vormen voor de bestaande wetgeving.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

(getekend) *(getekend)*

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

Freddy Evens
Secretaris

Namens de Strategische Adviesraad voor het Welzijns, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SARWGG),

(getekend in opdracht) *(getekend in opdracht)*

Prof. dr. Jan de Maeseneer
Voorzitter

Gunter Naets
Secretaris

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 54.063/3
van 17 september 2013

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met de (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008’

Op 29 augustus 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht binnen een termijn van dertig dagen, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'houdende instemming met de (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008'.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 17 september 2013. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Lieven DENYS en Johan PUT, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 17 september 2013.

*

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Dat onderzoek geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

DE GRIFFIER	DE VOORZITTER
Annemie GOOSSENS	Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. De (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 22 november 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

BIJLAGEN:

– Nederlandse vertaling van de overeenkomst
– Engelse tekst van de overeenkomst

Serie Verdragen van de Raad van Europa – nr. 202

(Herziene) Europese Overeenkomst inzake de adoptie van kinderen

Straatsburg, 27.XI.2008

Preambule

De lidstaten van de Raad van Europa en de andere staten die deze overeenkomst hebben ondertekend,

Overwegende dat het doel van de Raad van Europa is het tot stand brengen van een grotere eenheid tussen zijn leden teneinde hun gemeenschappelijke idealen en beginselen te vrijwaren en te bevorderen;

Overwegende dat, hoewel de instelling van de adoptie van kinderen in de wetgeving van alle lidstaten van de Raad van Europa bestaat, er in deze landen nog uiteenlopende meningen zijn over de beginselen die aan de adoptie ten grondslag zouden moeten liggen, alsook verschillen met betrekking tot de adoptieprocedure en de juridische gevolgen van de adoptie;

Rekening houdend met het Verdrag van de Verenigde Naties van 20 november 1989 inzake de rechten van het kind, in het bijzonder met artikel 21;

Rekening houdend met het Verdrag van 's-Gravenhage van 29 mei 1993 inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie;

Kennis nemend van Aanbeveling 1443 (2000) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa met de titel “Pour un respect des droits de l’enfant dans l’adoption internationale” (De inachtneming van de rechten van het kind in het kader van internationale adoptie) en van het Witboek van de Raad van Europa ”sur les principes relatifs à l’établissement et aux conséquences juridiques du lien de filiation” (over de beginselen met betrekking tot de vaststelling en de juridische gevolgen van een afstammingsband);

Erkennende dat sommige bepalingen van de Europese Overeenkomst inzake de adoptie van kinderen van 1967 (ETS nr. 58) achterhaald zijn en onverenigbaar zijn met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens;

Erkennende dat de Europese Overeenkomst van 25 januari 1996 inzake de uitoefening van de rechten van het kind (ETS nr. 160) en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens verbeteringen hebben aangebracht met betrekking tot de deelname van het kind aan de familierechtelijke procedures die op hem betrekking hebben;

Overwegende dat de aanvaarding van herziene gemeenschappelijke beginselen en handelwijzen met betrekking tot de adoptie van kinderen, waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkelingen van de laatste decennia op dit gebied, zou bijdragen tot een oplossing voor de moeilijkheden veroorzaakt door de verschillen tussen hun nationale wetgeving en tezelfdertijd tot de bevordering van het belang van kinderen die worden geadopteerd;

Overtuigd van de noodzaak van een herzien internationaal instrument van de Raad van Europa met betrekking tot de adoptie van kinderen dat inzonderheid een nuttige aanvulling zou vormen op het Verdrag van ’s-Gravenhage van 1993;

Erkennende dat het hoger belang van het kind steeds voorrang moet krijgen op enige andere overweging,

Zijn overeengekomen als volgt:

Titel I – Toepassingsgebied van de overeenkomst en tenuitvoerlegging van de beginselen ervan

Artikel 1 – Toepassingsgebied van de overeenkomst

1 Deze overeenkomst heeft betrekking op de adoptie van een kind dat, op het tijdstip waarop de adoptant een verzoek tot adoptie indient, de leeftijd van 18 jaar niet heeft bereikt, niet gehuwd is of niet gehuwd is geweest, geen geregistreerd partnerschap is of was aangegaan en niet meerderjarig is.

2 Deze overeenkomst heeft enkel betrekking op de rechtsfiguur adoptie die een afstammingsband tot stand brengen.

Artikel 2 – Tenuitvoerlegging van de beginselen

Iedere staat die partij is, neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat zijn wetgeving overeenstemt met de bepalingen van deze overeenkomst en stelt de secretaris-generaal van de Raad van Europa in kennis van de daartoe genomen maatregelen.

Titel II – Algemene beginselen

Artikel 3 – Geldigheid van de adoptie

De adoptie is enkel geldig ingeval zij wordt uitgesproken door een rechtbank of een administratieve overheid (hierna de "bevoegde autoriteit").

Artikel 4 – Uitspraak van de adoptie

1 De bevoegde autoriteit spreekt de adoptie enkel uit ingeval zij ervan overtuigd is dat de adoptie overeenstemt met het hoger belang van het kind.

2 In ieder geval hecht de bevoegde autoriteit bijzonder veel belang eraan dat de adoptie het kind een stabiel en harmonieus gezin bezorgt.

Artikel 5 – Toestemmingen voor de adoptie

1 Onder voorbehoud van de leden 2 tot 5 van dit artikel wordt de adoptie enkel uitgesproken ingeval ten minste de volgende toestemmingen werden gegeven en niet werden ingetrokken:

a de toestemming van de moeder en van de vader; of, ingeval noch de vader, noch de moeder toestemming kunnen geven, de toestemming van enige persoon of enig orgaan dat bevoegd is om in de plaats van de ouders toestemming te geven;

b de toestemming van het kind dat door de wetgeving wordt beschouwd als een kind met voldoende onderscheidingsvermogen; een kind wordt beschouwd als een kind met voldoende onderscheidingsvermogen wanneer het de in de wet bepaalde leeftijd heeft bereikt die 14 jaar niet mag overschrijden;

c de toestemming van de echtgenoot of van de geregistreerde partner van de adoptant.

2 De personen van wie de toestemming voor de adoptie is vereist, moeten de nodige raadgevingen ontvangen en behoorlijk worden ingelicht over de gevolgen van die toestemming, inzonderheid met betrekking tot het handhaven of het verbreken van de bestaande rechtsbanden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie ingevolge een adoptie. Deze toestemming moet vrij worden gegeven, met inachtneming van de vereiste wettelijke vorm, en moet schriftelijk worden gegeven of vastgelegd.

3 De bevoegde autoriteit kan zich niet onttrekken aan de toestemming, of de weigering van de toestemming van een van de in het eerste lid bedoelde personen of organen terzijde stellen, behalve om in de wetgeving bepaalde uitzonderlijke redenen. Het is evenwel mogelijk af te zien van de toestemming van een kind met een handicap die het kind belet een geldige toestemming te geven.

4 De wetgeving kan erin voorzien dat de toestemming van de vader of van de moeder niet vereist is ingeval de vader of de moeder niet de ouderlijke verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van het kind of in ieder geval niet het recht heeft om toestemming te geven voor de adoptie.

5 De toestemming van de moeder voor de adoptie van haar kind is enkel geldig wanneer deze na de geboorte wordt gegeven, na het verstrijken van de in de wetgeving voorgeschreven termijn die niet korter mag zijn dan zes weken of, ingeval er geen termijn nader is bepaald, op het tijdstip dat de moeder volgens de bevoegde autoriteit voldoende hersteld is van de gevolgen van de bevalling.

6 In deze overeenkomst wordt verstaan onder “vader” en “moeder” de personen die in de zin van de wetgeving de ouders van het kind zijn.

Artikel 6 – Raadpleging van het kind

Ingeval het op grond van artikel 5, leden 1 en 3, niet nodig is de toestemming van het kind te verkrijgen, wordt het voor zover mogelijk geraadpleegd en wordt rekening gehouden met zijn mening en wensen, zulks afhankelijk van zijn maturiteitsgraad. Het is mogelijk het kind niet te raadplegen ingeval dit kennelijk strijdig is met het hoger belang van het kind.

Artikel 7 – Voorwaarden voor de adoptie

1 Krachtens de wetgeving kan een kind worden geadopteerd:

a door twee personen van verschillend geslacht

i. die gehuwd zijn of die,

ii wanneer een dergelijke instelling bestaat, een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan;

b door één persoon.

2 De staten hebben de mogelijkheid de draagwijdte van deze overeenkomst uit te breiden tot homoseksuele koppels die gehuwd zijn of die een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan. Zij hebben tevens de mogelijkheid de draagwijdte van deze overeenkomst uit te breiden tot heteroseksuele en homoseksuele koppels die samenleven in het kader van een vaste relatie.

Artikel 8 – Mogelijkheid van een nieuwe adoptie

Krachtens de wetgeving is een nieuwe adoptie van een reeds geadopteerd kind enkel mogelijk in één of meer van de volgende gevallen:

a wanneer het gaat om een adoptiekind van de echtgenoot of van de geregistreerde partner van de adoptant;

b wanneer de vorige adoptant overleden is;

c wanneer de vorige adoptie nietig is verklaard;

d wanneer de vorige adoptie is geëindigd of aldus eindigt;

e wanneer de nieuwe adoptie wegens ernstige gronden verantwoord is en het krachtens de wetgeving niet mogelijk is een einde te maken aan de vorige adoptie.

Artikel 9 – Minimumleeftijd van de adoptant

1 Een kind kan enkel worden geadopteerd ingeval de adoptant de daartoe in de wetgeving voorgeschreven minimumleeftijd heeft bereikt. Deze minimumleeftijd mag niet lager zijn dan 18 jaar en evenmin hoger zijn dan 30 jaar. Er moet een gepast leeftijdsverschil bestaan tussen de adoptant en het kind. Gelet op het hoger belang van het kind moet dit verschil bij voorkeur ten minste 16 jaar bedragen.

2 De wetgeving kan evenwel voorzien in de mogelijkheid om van de voorwaarde van de minimumleeftijd of van het leeftijdsverschil af te wijken, zulks gelet op het hoger belang van het kind:

a ingeval de adoptant de echtgenoot of de geregistreerde partner van de vader of van de moeder van het kind is; of

b wegens uitzonderlijke omstandigheden.

Artikel 10 – Voorafgaande onderzoeken

1 De bevoegde autoriteit spreekt een adoptie enkel uit nadat de gepaste onderzoeken zijn uitgevoerd met betrekking tot de adoptant, het kind en zijn familie. Tijdens en na deze onderzoeken kunnen de gegevens enkel worden verzameld, verwerkt en meegedeeld met inachtneming van de regels inzake het beroepsgeheim en inzake de bescherming van persoonsgegevens.

2 De onderzoeken hebben, in de mate die past bij elk geval, zoveel mogelijk en onder andere betrekking op de volgende elementen:

a de persoonlijkheid, de gezondheid en de maatschappelijke omgeving van de adoptant, zijn gezinsleven en de inrichting van zijn woning en zijn geschiktheid om het kind op te voeden;

b de redenen waarom de adoptant het kind wenst te adopteren;

c wanneer slechts één van beide echtgenoten of geregistreerde partners een verzoek tot adoptie van het kind indient, de redenen waarom de andere niet betrokken is bij het verzoek;

d de wederzijdse aanpassing van het kind en de adoptant en de periode tijdens welke het kind aan de zorgen van de adoptant is toevertrouwd;

e de persoonlijkheid, de gezondheid en de maatschappelijke omgeving, alsmede, onder voorbehoud van wettelijke beperkingen, het gezinsmilieu en de burgerlijke staat van het kind;

f de etnische, religieuze en culturele afkomst van de adoptant en van het kind.

3 Deze onderzoeken worden toevertrouwd aan een persoon of orgaan dat daartoe is erkend of goedgekeurd door de wetgeving of door een bevoegde autoriteit. Zij worden zoveel mogelijk uitgevoerd door maatschappelijk werkers die ter zake gekwalificeerd zijn door hun opleiding of ervaring.

4 De bepalingen van dit artikel doen geenszins afbreuk aan de bevoegdheid of de verplichting van de bevoegde autoriteit om alle inlichtingen of bewijzen te verzamelen, die al dan niet onder deze onderzoeken ressorteren en die zij beschouwt als inlichtingen of bewijzen die nuttig kunnen zijn.

5 Het onderzoek met betrekking tot de wettelijke bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren, de situatie en de beweegredenen van de betrokken personen en de gegrondheid van de plaatsing van het kind wordt uitgevoerd voordat het kind met het oog op de adoptie aan de zorgen van de toekomstige adoptant wordt toevertrouwd.

Artikel 11 – Gevolgen van de adoptie

1 Bij de adoptie wordt het kind volwaardig lid van het gezin van de adoptant of van de adoptanten en heeft het ten aanzien van de adoptant of adoptanten en ten aanzien van zijn of hun gezin dezelfde rechten en verplichtingen als een kind van de adoptant of adoptanten van wie de afstamming wettelijk is vastgesteld. De adoptant of adoptanten draagt of dragen de ouderlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van het kind. De adoptie maakt een einde aan de bestaande juridische band tussen het kind en zijn vader, moeder en oorspronkelijke familie.

2 De echtgenoot of geregistreerde partner van de adoptant of de persoon die met de adoptant samenwoont, behoudt evenwel zijn rechten en verplichtingen ten aanzien van het geadopteerde kind ingeval dit zijn kind is, tenzij in de wetgeving daarvan wordt afgeweken.

3 Met betrekking tot het verbreken van de bestaande juridische band tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie kunnen de staten die partij zijn, voorzien in uitzonderingen voor aangelegenheden zoals de familienaam van het kind, de huwelijksbeletselen of het aangaan van een geregistreerd partnerschap.

4 De staten die partij zijn, kunnen voorzien in bepalingen met betrekking tot andere vormen van adoptie met beperktere gevolgen dan de in de vorige leden van dit artikel bedoelde gevolgen.

Artikel 12 – Nationaliteit van het geadopteerde kind

1 De staten die partij zijn, vergemakkelijken het verkrijgen van hun nationaliteit door een door één van hun onderdanen geadopteerd kind.

2 Het verlies van nationaliteit dat zou kunnen voortvloeien uit de adoptie is onderworpen aan het bezitten of het verkrijgen van een andere nationaliteit.

Artikel 13 – Verbod van beperkingen

1 Het aantal kinderen dat een zelfde adoptant kan adopteren, is niet beperkt door de wetgeving.

2 De wetgeving kan een persoon niet verbieden een kind te adopteren omdat hij een kind heeft of zou kunnen hebben.

Artikel 14 – Herroeping en nietigverklaring van een adoptie

1 De adoptie kan enkel worden herroepen of nietig verklaard bij beslissing van de bevoegde autoriteit. Het hoger belang van het kind moet steeds voorrang krijgen op enige andere overweging.

2 Voordat het kind meerderjarig is, kan de adoptie enkel worden herroepen om in de wetgeving bepaalde ernstige redenen.

3 Het verzoek tot nietigverklaring moet binnen een in de wetgeving bepaalde termijn worden ingediend.

Artikel 15 – Verzoek om informatie van een andere staat die partij is

Wanneer het overeenkomstig de artikelen 4 en 10 van deze overeenkomst gevoerde onderzoek betrekking heeft op een persoon die verblijf of heeft verbleven op het grondgebied van een andere staat die partij is, streeft deze staat die partij is ernaar de informatie die hem werd gevraagd onverwijld te verstrekken. Iedere staat wijst een nationale autoriteit aan, aan welke een verzoek om informatie wordt gericht.

Artikel 16 – Procedures tot vaststelling van de afstamming

Ingeval de vermoedelijke biologische vader of moeder een procedure tot vaststelling van het vaderschap of, wanneer deze bestaat, een procedure tot vaststelling van het moederschap heeft ingesteld, wordt de adoptieprocedure, wanneer zulks verantwoord is, opgeschort in afwachting van het resultaat van de procedure tot vaststelling van de afstamming. De bevoegde autoriteiten handelen snel in het kader van de procedure tot vaststelling van de afstamming.

Artikel 17 – Verbod van een ongepast stoffelijk voordeel

Niemand mag ten onrechte een financieel of ander voordeel halen uit een activiteit die verband houdt met de adoptie van een kind.

Artikel 18 – Gunstigere bepalingen

De staten die partij zijn, behouden de mogelijkheid bepalingen aan te nemen die gunstiger zijn voor het geadopteerde kind.

Artikel 19 – Proefperiode

De staten die partij zijn, kunnen eisen dat het kind gedurende een voldoende lange periode vóór de uitspraak van de adoptie aan de zorgen van de adoptant wordt toevertrouwd zodat de bevoegde autoriteit de relaties die tussen hen zouden ontstaan als de adoptie zou worden uitgesproken op redelijke wijze kan beoordelen. In dit verband moet het hoger belang van het kind voorrang krijgen op enige andere overweging.

Artikel 20 – Diensten voor advies en follow-up met betrekking tot adoptie

De openbare overheden zien toe op de bevordering en de goede werking van diensten voor advies en follow-up met betrekking tot adoptie die ermee belast zijn de toekomstige adoptanten, adoptanten en geadopteerde kinderen te helpen en te begeleiden.

Artikel 21 – Opleiding

De staten die partij zijn, zorgen ervoor dat de maatschappelijk werkers die de adoptie behandelen een passende opleiding krijgen met betrekking tot de sociale en juridische aspecten van de adoptie.

Artikel 22 – Toegang tot informatie en wijze van mededeling ervan

1 Er kunnen maatregelen worden genomen opdat een adoptie in voorkomend geval zou kunnen plaatsvinden zonder dat de identiteit van de adoptant aan de oorspronkelijke familie van het kind wordt onthuld.

2 Er worden maatregelen genomen om te eisen of ermee in te stemmen dat de adoptieprocedure met gesloten deuren verloopt.

3 Het geadopteerde kind heeft toegang tot de informatie in het bezit van de bevoegde autoriteiten met betrekking tot zijn herkomst. Wanneer de oorspronkelijke ouders het recht hebben hun identiteit niet bekend te maken, moet een bevoegde autoriteit, voor zover zulks krachtens de wet mogelijk is, kunnen bepalen of van dit recht moet worden afgezien, en of er informatie over de identiteit moet worden meegedeeld, zulks gelet op de omstandigheden en de respectieve rechten van het kind en van zijn oorspronkelijke ouders. Een geadopteerd kind dat de meerderjarige leeftijd nog niet heeft bereikt, kan passend advies krijgen.

4 De adoptant en het geadopteerde kind kunnen documenten verkrijgen met uittreksels uit openbare registers waaruit de geboortedatum en de geboorteplaats van het geadopteerde kind blijken, maar waarop de adoptie en evenmin de identiteit van de oorspronkelijke ouders niet uitdrukkelijk worden vermeld. De staten die partij zijn, kunnen ervoor opteren deze bepaling niet toe te passen op de andere vormen van adoptie vermeld in artikel 11, lid 4, van deze overeenkomst.

5 Gelet op het recht van een persoon om zijn identiteit en herkomst te kennen, wordt de relevante informatie met betrekking tot een adoptie verzameld en bewaard gedurende ten minste vijftig jaar nadat deze definitief is geworden.

6 De openbare registers worden zodanige wijze gehouden of de inhoud ervan wordt op zijn minst op zodanige wijze weergegeven dat de personen die geen rechtmatig belang erbij hebben niet kunnen vernemen dat een persoon is geadopteerd of, ingeval deze bekend is, de identiteit van de oorspronkelijke ouders niet kunnen vernemen.

Titel III – Slotbepalingen

Artikel 23 - Gevolgen van de overeenkomst

1 Deze overeenkomst vervangt, voor de staten die partij erbij zijn, de Europese Overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, die voor ondertekening is opengesteld op 24 april 1967.

2 In de betrekkingen tussen een partij bij deze overeenkomst en een partij bij de overeenkomst van 1967 die deze overeenkomst niet heeft bekrachtigd, blijft artikel 14 van de overeenkomst van 1967 van toepassing.

Artikel 24 – Ondertekening, bekrachtiging en inwerkingtreding

1 Deze overeenkomst staat open voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa en staten die geen lid zijnde van de Raad aan de opstelling ervan hebben deelgenomen.

2 De overeenkomst moet worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden neergelegd bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

3 Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop drie ondertekenaars uitdrukkelijk hebben aanvaard door de overeenkomst gebonden te worden in overeenstemming met lid 2 van dit artikel.

4 Voor elke in het eerste lid bedoelde staat die op een later tijdstip uitdrukkelijk aanvaardt door de overeenkomst gebonden te worden, treedt de overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring wordt neergelegd.

Artikel 25 – Toetreding

1 Na de inwerkingtreding van deze overeenkomst kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa, na de partijen te hebben geraadpleegd, staten die geen lid zijn van de Raad van Europa en die niet aan de opstelling ervan hebben deelgenomen, verzoeken toe te treden tot deze overeenkomst door middel van een beslissing genomen bij de meerderheid waarin is voorzien in artikel 20.d van het Statuut van de Raad van Europa en bij eenparigheid van stemmen van de vertegenwoordigers van de staten die partij zijn die het recht hebben in het Comité van Ministers te zetelen.

2 Voor elke toetredende staat treedt de overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop de akte van toetreding bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa wordt neergelegd.

Artikel 26 – Territoriale toepassing

1 Iedere staat kan op het tijdstip van de ondertekening of op het tijdstip van de neerlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding het grondgebied of de grondgebieden aanwijzen waarop deze overeenkomst van toepassing is.

2 Iedere staat die partij is, kan daarna, te allen tijde, door middel van een verklaring gericht aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa de toepassing van deze overeenkomst uitbreiden tot enig ander in de verklaring aangewezen grondgebied waarvan hij de internationale betrekkingen behartigt of in naam waarvan hij is gemachtigd verbintenissen aan te gaan. Ten aanzien van een dergelijk grondgebied treedt de overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop de secretaris-generaal de verklaring heeft ontvangen.

3 Enige op grond van de vorige twee leden gedane verklaring kan ten aanzien van ieder in die verklaring aangewezen grondgebied worden ingetrokken door middel van een kennisgeving gericht aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa. De intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop de secretaris-generaal deze kennisgeving heeft ontvangen.

Artikel 27 – Voorbehouden

1 Er mag geen voorbehoud worden gemaakt ten aanzien van deze overeenkomst, behalve met betrekking tot de bepalingen van artikel 5, lid 1, b, van artikel 7, lid 1, a.ii en b, en van artikel 22, lid 3.

2 Enig op grond van lid 1 door een staat gemaakt voorbehoud wordt geformuleerd op het tijdstip van ondertekening of van neerlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

3 Iedere staat kan een door hem overeenkomstig het eerste lid geformuleerd voorbehoud geheel of gedeeltelijk intrekken door middel van een verklaring aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa, die van kracht wordt op de datum van ontvangst ervan.

Artikel 28 – Kennisgeving van de bevoegde autoriteiten

Iedere staat die partij is, geeft de secretaris-generaal van de Raad van Europa kennis van de naam en het adres van de autoriteit waaraan de krachtens artikel 15 geformuleerde verzoeken kunnen worden toegezonden.

Artikel 29 – Opzegging

1 Iedere staat die partij is, kan deze overeenkomst te allen tijde opzeggen door middel van een kennisgeving gericht aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

2 Deze opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop de secretaris-generaal de kennisgeving heeft ontvangen.

Artikel 30 - Kennisgevingen

De secretaris-generaal van de Raad van Europa geeft de lidstaten van de Raad van Europa, de niet-lidstaten die aan de opstelling van deze overeenkomst hebben deelgenomen, de staten die partij zijn en de staten die is verzocht tot deze overeenkomst toe te treden, kennis van:

a enige ondertekening;

b de neerlegging van enige akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;

c de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst overeenkomstig artikel 24 ervan;

d enige krachtens de bepalingen van artikel 2 ontvangen kennisgeving;

e enige verklaring ontvangen krachtens de bepalingen van artikel 7, lid 2, en van artikel 26, leden 2 en 3;

f enig voorbehoud en enige intrekking van voorbehoud krachtens de bepalingen van artikel 27;

g enige krachtens de bepalingen van artikel 28 ontvangen kennisgeving;

h enige krachtens de bepalingen van artikel 29 ontvangen kennisgeving en de datum waarop de opzegging van kracht wordt;

i enige andere handeling, kennisgeving of mededeling met betrekking tot deze overeenkomst.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze overeenkomst hebben ondertekend.

Opgemaakt te Straatsburg op 27 november 2008 in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in één enkel exemplaar, dat zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa. De secretaris-generaal van de Raad van Europa doet een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift toekomen aan elke lidstaat van de Raad van Europa, aan de niet-lidstaten die aan de opstelling van deze overeenkomst hebben deelgenomen en aan elke andere staat die is verzocht tot deze overeenkomst toe te treden.

European Convention on the Adoption of Children (Revised)

Convention européenne en matière d'adoption des enfants (révisée)

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other signatories hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that, although the institution of the adoption of children exists in the law of all member States of the Council of Europe, differing views as to the principles which should govern adoption and differences in adoption procedures and in the legal consequences of adoption remain in these countries;

Taking into account the United Nations Convention on the Rights of the Child, of 20 November 1989, and in particular its Article 21;

Taking into account The Hague Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Co-operation in respect of Intercountry Adoption;

Noting the content of Recommendation 1443 (2000) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on "International adoption: respecting children's rights", and the Council of Europe's White Paper on principles concerning the establishment and legal consequences of parentage;

Recognising that some of the provisions of the 1967 European Convention on the Adoption of Children (ETS No. 58) are outdated and contrary to the case-law of the European Court of Human Rights;

Recognising that the involvement of children in family proceedings affecting them has been improved by the European Convention of 25 January 1996 on the Exercise of Children's Rights (ETS No. 160) and by the case-law of the European Court of Human Rights;

Considering that the acceptance of common revised principles and practices with respect to the adoption of children, taking into account the relevant developments in this area during the last decades, would help to reduce the difficulties caused by the differences in national laws and at the same time promote the interests of children who are adopted;

Being convinced of the need for a revised Council of Europe international instrument on adoption of children providing an effective complement in particular to the 1993 Hague Convention;

Recognising that the best interests of the child shall be of paramount consideration,

Have agreed as follows:

Part I – Scope of the Convention and application of its principles

Article 1 – Scope of the Convention

1 This Convention applies to the adoption of a child who, at the time when the adopter applies to adopt him or her, has not attained the age of 18, is not and has not been married, is not in and has not entered into a registered partnership and has not reached majority.

2 This Convention covers only legal institutions of adoption which create a permanent child-parent relationship.

Article 2 – Application of principles

Each State Party shall adopt such legislative or other measures as may be necessary to ensure the conformity of its law with the provisions of this Convention and shall notify the Secretary General of the Council of Europe of the measures taken for that purpose.

Part II – General principles

Article 3 – Validity of an adoption

An adoption shall be valid only if it is granted by a court or an administrative authority (hereinafter the "competent authority").

Article 4 – Granting of an adoption

1 The competent authority shall not grant an adoption unless it is satisfied that the adoption will be in the best interests of the child.

2 In each case the competent authority shall pay particular attention to the importance of the adoption providing the child with a stable and harmonious home.

Article 5 – Consents to an adoption

1 Subject to paragraphs 2 to 5 of this article, an adoption shall not be granted unless at least the following consents to the adoption have been given and not withdrawn:

a the consent of the mother and the father; or if there is neither father nor mother to consent, the consent of any person or body who is entitled to consent in their place;

b the consent of the child considered by law as having sufficient understanding; a child shall be considered as having sufficient understanding on attaining an age which shall be prescribed by law and shall not be more than 14 years;

c the consent of the spouse or registered partner of the adopter.

2 The persons whose consent is required for adoption must have been counselled as may be necessary and duly informed of the effects of their consent, in particular whether or not an adoption will result in the termination of the legal relationship between the child and his or her family of origin. The consent must have been given freely, in the required legal form, and expressed or evidenced in writing.

3 The competent authority shall not dispense with the consent or overrule the refusal to consent of any person or body mentioned in paragraph 1 save on exceptional grounds determined by law. However, the consent of a child who suffers from a disability preventing the expression of a valid consent may be dispensed with.

4 If the father or mother is not a holder of parental responsibility in respect of the child, or at least of the right to consent to an adoption, the law may provide that it shall not be necessary to obtain his or her consent.

5 A mother's consent to the adoption of her child shall be valid when it is given at such time after the birth of the child, not being less than six weeks, as may be prescribed by law, or, if no such time has been prescribed, at such time as, in the opinion of the competent authority, will have enabled her to recover sufficiently from the effects of giving birth to the child.

6 For the purposes of this Convention "father" and "mother" mean the persons who according to law are the parents of the child.

Article 6 – Consultation of the child

If the child's consent is not necessary according to Article 5, paragraphs 1 and 3, he or she shall, as far as possible, be consulted and his or her views and wishes shall be taken into account having regard to his or her degree of maturity. Such consultation may be dispensed with if it would be manifestly contrary to the child's best interests.

Article 7 – Conditions for adoption

1 The law shall permit a child to be adopted:

a by two persons of different sex

i who are married to each other, or

ii where such an institution exists, have entered into a registered partnership together;

b by one person.

2 States are free to extend the scope of this Convention to same-sex couples who are married to each other or who have entered into a registered partnership together. They are also free to extend the scope of this Convention to different-sex couples and same-sex couples who are living together in a stable relationship.

Article 8 – Possibility of a subsequent adoption

The law shall not permit an adopted child to be adopted on a subsequent occasion save in one or more of the following circumstances:

a where the child is adopted by the spouse or registered partner of the adopter;

b where the former adopter has died;

c where the adoption has been annulled;

d where the former adoption has come or thereby comes to an end;

e where the subsequent adoption is justified on serious grounds and the former adoption cannot in law be brought to an end.

Article 9 – Minimum age of the adopter

1 A child may be adopted only if the adopter has attained the minimum age prescribed by law for this purpose, this minimum age being neither less than 18 nor more than 30 years. There shall be an appropriate age difference between the adopter and the child, having regard to the best interests of the child, preferably a difference of at least 16 years.

2 The law may, however, permit the requirement as to the minimum age or the age difference to be waived in the best interests of the child:

a when the adopter is the spouse or registered partner of the child's father or mother; or

b by reason of exceptional circumstances.

Article 10 – Preliminary enquiries

1 The competent authority shall not grant an adoption until appropriate enquiries have been made concerning the adopter, the child and his or her family. During such enquiries and thereafter, data may only be collected, processed and communicated according to the rules relating to professional confidentiality and personal data protection.

2 The enquiries, to the extent appropriate in each case, shall concern, as far as possible and *inter alia*, the following matters:

a the personality, health and social environment of the adopter, particulars of his or her home and household and his or her ability to bring up the child;

b why the adopter wishes to adopt the child;

c where only one of two spouses or registered partners applies to adopt the child, why the other does not join in the application;

d the mutual suitability of the child and the adopter, and the length of time that the child has been in his or her care;

e the personality, health and social environment of the child and, subject to any limitations imposed by law, his or her background and civil status;

f the ethnic, religious and cultural background of the adopter and of the child.

3 These enquiries shall be entrusted to a person or body recognised for that purpose by law or by a competent authority. They shall, as far as practicable, be made by social workers who are qualified in this field as a result of either their training or their experience.

4 The provisions of this article shall not affect the power or duty of the competent authority to obtain any information or evidence, whether or not within the scope of these enquiries, which it considers likely to be of assistance.

5 Enquiries relating to the suitability to adopt and the eligibility of the adopter, the circumstances and the motives of the persons concerned and the appropriateness of the placement of the child shall be made before the child is entrusted with a view to adoption to the care of the prospective adopter.

Article 11 – Effects of an adoption

1 Upon adoption a child shall become a full member of the family of the adopter(s) and shall have in regard to the adopter(s) and his, her or their family the same rights and obligations as a child of the adopter(s) whose parentage is legally established. The adopter(s) shall have parental responsibility for the child. The adoption shall terminate the legal relationship between the child and his or her father, mother and family of origin.

2 Nevertheless, the spouse or partner, whether registered or not, of the adopter shall retain his or her rights and obligations in respect of the adopted child if the latter is his or her child, unless the law otherwise provides.

3 As regards the termination of the legal relationship between the child and his or her family of origin, States Parties may make exceptions in respect of matters such as the surname of the child and impediments to marriage or to entering into a registered partnership.

4 States Parties may make provision for other forms of adoption having more limited effects than those stated in the preceding paragraphs of this article.

Article 12 – Nationality of the adopted child

1 States Parties shall facilitate the acquisition of their nationality by a child adopted by one of their nationals.

2 Loss of nationality which could result from an adoption shall be conditional upon possession or acquisition of another nationality.

Article 13 – Prohibition of restrictions

1 The number of children who may be adopted by the same adopter shall not be restricted by law.

2 A person who has or is able to have a child shall not on that account be prohibited by law from adopting a child.

Article 14 – Revocation and annulment of an adoption

1 An adoption may be revoked or annulled only by decision of the competent authority. The best interests of the child shall always be the paramount consideration.

2 An adoption may be revoked only on serious grounds permitted by law before the child reaches the age of majority.

3 An application for annulment must be made within a period prescribed by law.

Article 15 – Request for information from another State Party

When the enquiries made pursuant to Articles 4 and 10 of this Convention relate to a person who lives or has lived in the territory of another State Party, that State Party shall, if a request for information is made, promptly endeavour to secure that the information requested is provided. Each State shall designate a national authority to which a request for information shall be addressed.

Article 16 – Proceedings to establish parentage

In the case of pending proceedings for the establishment of paternity, or, where such a procedure exists, for the establishment of maternity, instituted by the putative biological father or mother, adoption proceedings shall, where appropriate, be suspended to await the results of the parentage proceedings. The competent authorities shall act expeditiously in such parentage proceedings.

Article 17 – Prohibition of improper gain

No one shall derive any improper financial or other gain from an activity relating to the adoption of a child.

Article 18 – More favourable conditions

States Parties shall retain the option of adopting provisions more favourable to the adopted child.

Article 19 – Probationary period

States Parties are free to require that the child has been in the care of the adopter before adoption is granted for a period long enough to enable a reasonable estimate to be made by the competent authority as to their future relations if the adoption were granted. In this context the best interests of the child shall be the paramount consideration.

Article 20 – Counselling and post-adoption services

The public authorities shall ensure the promotion and proper functioning of adoption counselling and post-adoption services to provide help and advice to prospective adopters, adopters and adopted children.

Article 21 – Training

States Parties shall ensure that social workers dealing with adoption are appropriately trained in the social and legal aspects of adoption.

Article 22 – Access to and disclosure of information

1 Provision may be made to enable an adoption to be completed without disclosing the identity of the adopter to the child's family of origin.

2 Provision shall be made to require or permit adoption proceedings to take place *in camera*.

3 The adopted child shall have access to information held by the competent authorities concerning his or her origins. Where his or her parents of origin have a legal right not to disclose their identity, it shall remain open to the competent authority, to the extent permitted by law, to determine whether to override that right and disclose identifying information, having regard to the circumstances and to the respective rights of the child and his or her parents of origin. Appropriate guidance may be given to an adopted child not having reached the age of majority.

4 The adopter and the adopted child shall be able to obtain a document which contains extracts from the public records attesting the date and place of birth of the adopted child, but not expressly revealing the fact of adoption or the identity of his or her parents of origin. States Parties may choose not to apply this provision to the other forms of adoption mentioned in Article 11, paragraph 4, of this Convention.

5 Having regard to a person's right to know about his or her identity and origin, relevant information regarding an adoption shall be collected and retained for at least 50 years after the adoption becomes final.

6 Public records shall be kept and, in any event, their contents reproduced in such a way as to prevent persons who do not have a legitimate interest from learning whether a person was adopted or not, and if this information is disclosed, the identity of his or her parents of origin.

Part III – Final clauses

Article 23 – Effects of the Convention

1 This Convention shall replace, as regards its States Parties, the European Convention on the Adoption of Children, which was open for signature on 24 April 1967.

2 In relations between a Party to the present Convention and a Party to the 1967 Convention which has not ratified the present Convention, Article 14 of the 1967 Convention shall continue to apply.

Article 24 – Signature, ratification and entry into force

1 This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe and the non-member States which have participated in its elaboration.

2 The Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

3 This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which three signatories have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of paragraph 2 of this article.

4 In respect of any State mentioned in paragraph 1, which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 25 – Accession

1 After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may, after consultation of the Parties, invite any State not a member of the Council of Europe and not having participated in its elaboration to accede to this Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, and by unanimous vote of the representatives of the States Parties entitled to sit on the Committee of Ministers.

2 In respect of any acceding State, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 26 – Territorial application

1 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

2 Any State Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 27 – Reservations

1 No reservations may be made to this Convention except in respect of the provisions of Article 5, paragraph 1.b, Article 7, paragraphs 1.a.ii and 1.b, and Article 22, paragraph 3.

2 Any reservation made by a State in pursuance of paragraph 1 shall be formulated at the time of signature or upon the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

3 Any State may wholly or partly withdraw a reservation it has made in accordance with paragraph 1 by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe which shall become effective as from the date of its receipt.

Article 28 – Notification of competent authorities

Each State Party shall notify the Secretary General of the Council of Europe of the name and address of the authority to which requests under Article 15 may be addressed.

Article 29 – Denunciation

1 Any State Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 30 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the non-member States which have participated in the elaboration of this Convention, any State Party and any State which has been invited to accede to this Convention, of:

a any signature;

b any deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

c any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 24 thereof;

d any notification received in pursuance of the provisions of Article 2;

e any declaration received in pursuance of the provisions of paragraph 2 of Article 7 and paragraphs 2 and 3 of Article 26;

f any reservation and withdrawal of reservations made in pursuance of the provisions of Article 27;

g any notification received in pursuance of the provisions of Article 28;

h any notification received in pursuance of the provisions of Article 29 and the date on which denunciation takes effect;

i any other act, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Strasbourg, this 27th day of November 2008, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which have participated in the elaboration of the Convention and to any State invited to accede to this Convention.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Strasbourg, le 27 novembre 2008, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe, aux Etats non membres qui ont participé à l'élaboration de la présente Convention et à tout autre Etat invité à adhérer à la présente Convention.

Certified a true copy of the sole original document, in English and in French, deposited in the archives of the Council of Europe.

Copie certifiée conforme à l'exemplaire original unique en langues française et anglaise, déposé dans les archives du Conseil de l'Europe.

Strasbourg, 27th November 2008

The Director of Legal Advice
and Public International Law (Jurisconsult)
of the Council of Europe,

Le Directeur du Conseil Juridique et
du Droit International Public (Jurisconsulte)
du Conseil de l'Europe

Manuel LEZERTUA